

prima instanță: Judecătoria Ungheni (sediul central)
Judecător: L. Dașchevici
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți
Judecători: Iu. Grosu, A. Corcenco, A. Ciobanu

dosarul nr. 2ra-2065/17

DECIZIE

27 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de Bambuleac Oleg, reprezentat de avocatul Onofrei Andrei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bambuleac Natalia împotriva lui Bambuleac Oleg privind stabilirea și încasarea restanței la pensia de întreținere a copiilor minori și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 6 iulie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Bambuleac Oleg și menținută hotărârea Judecătoria Ungheni (sediul central) din 29 martie 2017, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 21 octombrie 2016, Bambuleac Natalia a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Bambuleac Oleg cu privire la stabilirea și încasarea restanței pensiei de întreținere a copiilor minori și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a invocat că la 4 iunie 2008, Judecătoria Ungheni a emis titlul executoriu nr. 2-592-08, prin care s-a încasat de la Bambuleac Oleg, pensia alimentară în beneficiul copiilor minori și anume: XXXXX, născut la XXXXX; XXXXX, născută la XXXXX; XXXXX, născut la XXXXX, în mărime de ½ din salariu și toate veniturile, începând cu data adresării în instanța de judecată - 11 martie 2008.

Sușține că titlul executoriu în cauză a fost expedit spre executare și a fost pornită procedura de executare nr. 053p/a-95/13, care s-a executat până la 29 ianuarie 2014.

Reclamanta a menționat că Bambuleac Oleg i-a solicitat retragerea titlului executoriu sub pretextul că prin intermediul executorului judecătoresc el achită sume suplimentare și anume: taxa de stat și serviciile executorului judecătoresc. Din aceste considerente a retras titlul executoriu, însă după aceasta, Bambuleac Oleg a ignorat plata pentru pensia alimentară.

Afirmă că la 14 septembrie 2016 a depus din nou titlul executoriu spre executare, însă a rămas neachitată pensia pentru întreținerea copiilor pentru perioada 29 ianuarie 2014 - 14 septembrie 2016, în total perioada de 2 ani, 8 luni și 15 zile.

În perioada de neachitare a pensiei de întreținere a copiilor, Bambuleac Igor a devenit major. Astfel, pârâtul Bambuleac Oleg urmează să plătească pensia pentru întreținere doar pentru ceilalți doi copii minori.

Reclamanta indică că Bambuleac Oleg nu este angajat oficial și nu declară veniturile sale, iar reieșind din salariu mediu în RM, lunar urma să achite pensia de întreținere în sumă de 1 723,23 lei, iar pentru 2 ani 8 luni și 15 zile suma constituie 55 143 lei.

Solicită reclamanta stabilirea cuantumului restanței la pensia alimentară în sumă de 55 143 lei, care urmează a fi încasată de la Bambuleac Oleg în beneficiul Nataliei Bambuleac pentru întreținerea copiilor minori: XXXXX, născută la XXXXX și XXXXX, născut la XXXXX, precum și încasarea taxei de stat și a cheltuielilor de judecată.

Ulterior, în ședința de judecată din 1 martie 2017 reclamanta Bambuleac Natalia și-a concretizat pretențiile, solicitând încasarea sumei de 43 743 de la Bambuleac Oleg în beneficiul său cu titlu de restanță la pensia de întreținere a copiilor minori (f. d. 47).

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni (sediul central) din 29 martie 2017, a fost admisă acțiunea parțial. S-a stabilit pentru perioada 29 ianuarie 2014 - 14 septembrie 2016 cuantumului restanței pensiei de întreținere în sumă de 30 907,15 lei și s-a încasat de la Bambuleac Oleg în beneficiul Nataliei Bambuleac restanța pensiei alimentare pentru întreținerea copiilor minori XXXXX și XXXXX în mărime de 30 907,15 lei.

S-a încasat de la Bambuleac Oleg în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 927,21 lei.

S-a respins solicitarea înaintată de Bambuleac Natalia împotriva lui Bambuleac Oleg privind încasarea cheltuielilor judiciare (f. d. 54-56).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 6 iulie 2017 a fost respins apelul declarat de Bambuleac Oleg și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Ungheni (sediul central) din 29 martie 2017 (f. d. 75 - 78).

La 18 septembrie 2017, Bambuleac Oleg, reprezentat de avocatul Onofrei Andrei, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare în ordine de apel în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel i-a îngrădit drepturile procesuale, prin examinarea cauzei în lipsa sa și a reprezentantului său, Onofrei Andrei.

Invocă că reprezentantul său, avocatul Onofrei Andrei a recepționat citația pentru ședința de judecată a instanței de apel din 6 iulie 2017, abia după examinarea cauzei, la 12 iulie 2017.

Recurentul presupune că a fost citat la adresa domiciliului său, însă din motiv că prin încheierea Judecătorei Ungheni din 13 aprilie 2017 a fost emisă ordonanța de protecție prin care i-a fost interzisă vizita locatarilor din apartamentul XXXXX pe un termen de 3 luni, adică până la data de 13 iulie 2017, citația nu i-a fost înmănată personal.

Menționează că instanța de apel a neglijat prevederile art. 102 alin. (1) și art. 105 alin. (5) CPC.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

După cum denotă actele cauzei copia deciziei integrale a Curții de Apel Bălți din 6 iulie 2017, a fost expediată participanților la proces la 20 iulie 2017, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire nr. 15371 (f. d. 79), și a fost recepționată de către reprezentantul lui Bambuleac Oleg, avocatul Onofrei Andrei la 25 iulie 2017 (f. d. 80).

Astfel, recursul declarat la data de 18 septembrie 2017 împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 6 iulie 2017, se consideră a fi depus în termen.

La data de 24 octombrie 2017, în adresa intimă Bambuleac Natalia a fost expediată copia recursului declarat de către Bambuleac Oleg, reprezentat de avocatul Onofrei Andrei cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

Însă, intimata nu și-a exercitat dreptul procedural și nu a depus referință în termenul prevăzut de lege.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 6 decembrie 2017, recursul declarat de către Bambuleac Oleg, reprezentat de avocatul Onofrei Andrei, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În susținerea opiniei enunțate se rețin prevederile art. 370 alin. (2) CPC, instanța de apel expediază participanților la proces copii de pe cererea de apel și de pe înscrisurile care nu au fost prezentate primei instanțe, citează părțile și alți participanți la proces, propunându-le să depună, cu cel puțin 3 zile înainte de judecarea apelului, noi referințe și înscrisuri la dosar.

Potrivit art. 432 alin. (3) lit. b) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Raportând la caz aceste prevederi legale, instanța de recurs va reține că potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 6 iulie 2017, examinarea cererii de apel depuse de către Bambuleac Oleg împotriva hotărârii Judecătorei Ungheni (sediul central) din 29 martie 2017, a avut loc în lipsa apelantului și reprezentantului acestuia, avocatului Onofrei Andrei (f. d. 72 - 73).

Instanța de recurs mai constată că, deși prin încheierea din 15 iunie 2017, ședința de judecată a fost numită pentru data de 6 iulie 2017 ora 11:30, conform copiei citației, cât și a avizului de recepție anexat la materialele pricinii reiese cu certitudine că reprezentantul apelantului Bambuleac Oleg, avocatul Onofrei Andrei arecepționat citația abia ulterior, la data de 12 iulie 2017 (f. d. 69 – 71).

Totodată, urmează a fi apreciate ca fiind veridice și argumentele recurentului Bambuleac Oleg cu privire la faptul că prin încheierea Judecătorei Ungheni (sediul central) din 13 aprilie 2017 a fost emisă ordonanța de protecție prin care i-a fost interzisă vizita locatarilor din ap. XXXXX din XXXXX, pentru un termen de trei luni, adică până la data de 13 iulie 2017 (f. d. 86 -87).

Respectiv, se denotă cu certitudine că Bambuleac Oleg a fost în imposibilitate reală să recepționeze corespondența expediată la adresa domiciliului său, din motivul restricției impuse prin ordonanța de protecție.

În conformitate cu prevederile art. 102 alin. (1) CPC, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

Iar, potrivit art. 103 alin. (1) lit. b) CPC, în citație și înștiințare se indică locul, data și ora prezentării.

Prin prisma normelor enunțate, se constată că, judecând cererea de apel în lipsa apelantului Bambuleac Oleg, cât și reprezentantului acestuia, avocatul Onofrei Andrei, care a fost înștiințat abia la 12 iulie 2017, după ce a avut loc ședința în instanța de apel și a fost examinată cauza și pronunțată decizia la 6 iulie 2017, este evident că instanța de apel nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a participantului la proces, ce constă în posibilitatea, în primul rând, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, astfel, prin urmare, fiind admisă încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) CPC.

Mai mult că procedura în fața instanțelor judiciare trebuie să aibă un caracter contradictoriu, care presupune, în fond, posibilitatea pentru părțile în proces de a li se aduce la cunoștință toate dovezile invocate și observațiile formulate și de a face comentarii în legătură cu ele.

Cu referire la dispozițiile enunțate, instanța de recurs remarcă că conform art. 6 § (1) al Convenției, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială.

În practica sa, CtEDO a menționat că părțile în proces trebuie să aibă posibilitate să aprecieze și să comenteze relevanța concluziilor și argumentele părții adverse, iar lipsa dezbaterii în contradictoriu constituie o încălcare a procesului echitabil (cauza Grozescu vs România, hotărârea din 27 septembrie 2007).

În altă speță (cauza Russu vs Moldova, hotărârea din 13 noiembrie 2008), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat deja că, în practică, instanțele naționale nu acceptă în calitate de probă suficientă expedierea unei scrisori de către instanță, dar solicită dovada înmânării, iar în cauza Bucuria vs Moldova (hotărârea din 05 ianuarie 2010), Curtea a reiterat că examinarea cauzei în lipsa reclamantului, în privința căruia nu era dovada de înmânare a citației, companiei reclamante nu i s-a oferit posibilitatea de a-și susține complet cauza în fața Curții Supreme de Justiție.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că în cazul eșuării comunicării actului de procedură la adresele cunoscute ale participanților la proces, instanța investită cu sarcina înștiințării ultimilor, urma să întreprindă toate măsurile legale cu privire la citare sau comunicare a actului de procedură, iar numai după aceste procedee, având dovada înmânării sau imposibilității înmânării, să constate îndeplinirea tuturor măsurilor prevăzute de lege și să porceadă la acțiuni ulterioare.

Mai mult ca atât, citația pentru ședința instanței de apel din 6 iulie 2017, a fost recepționată de către reprezentantul lui Bambuleac Oleg, avocatul Onofrei Andrei, abia la data de 12 iulie 2017, instanța eronat ajungând la concluzia că participanții la proces au fost citați legal și a dispus examinarea cauzei în lipsa părții neprezentate legal necitate (f. d. 71).

Sub aspectul celor relatate, fiind cert că instanța de apel a examinat cauza cu încălcarea normelor de procedură, instanța de recurs este în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unui asemenea act de dispoziție și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Bambuleac Oleg, reprezentat de avocatul Onofrei Andrei.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 6 iulie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Bambuleac Natalia împotriva lui Bambuleac Oleg privind stabilirea și încasarea restanței la pensia de întreținere a copiilor minori și a cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei spre rejudecare în fond la Curtea de Apel Bălți, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva